

Deriga grahmata smehketajeem un dsehrajeem.

Waj

smehkeschana

un dsereschana

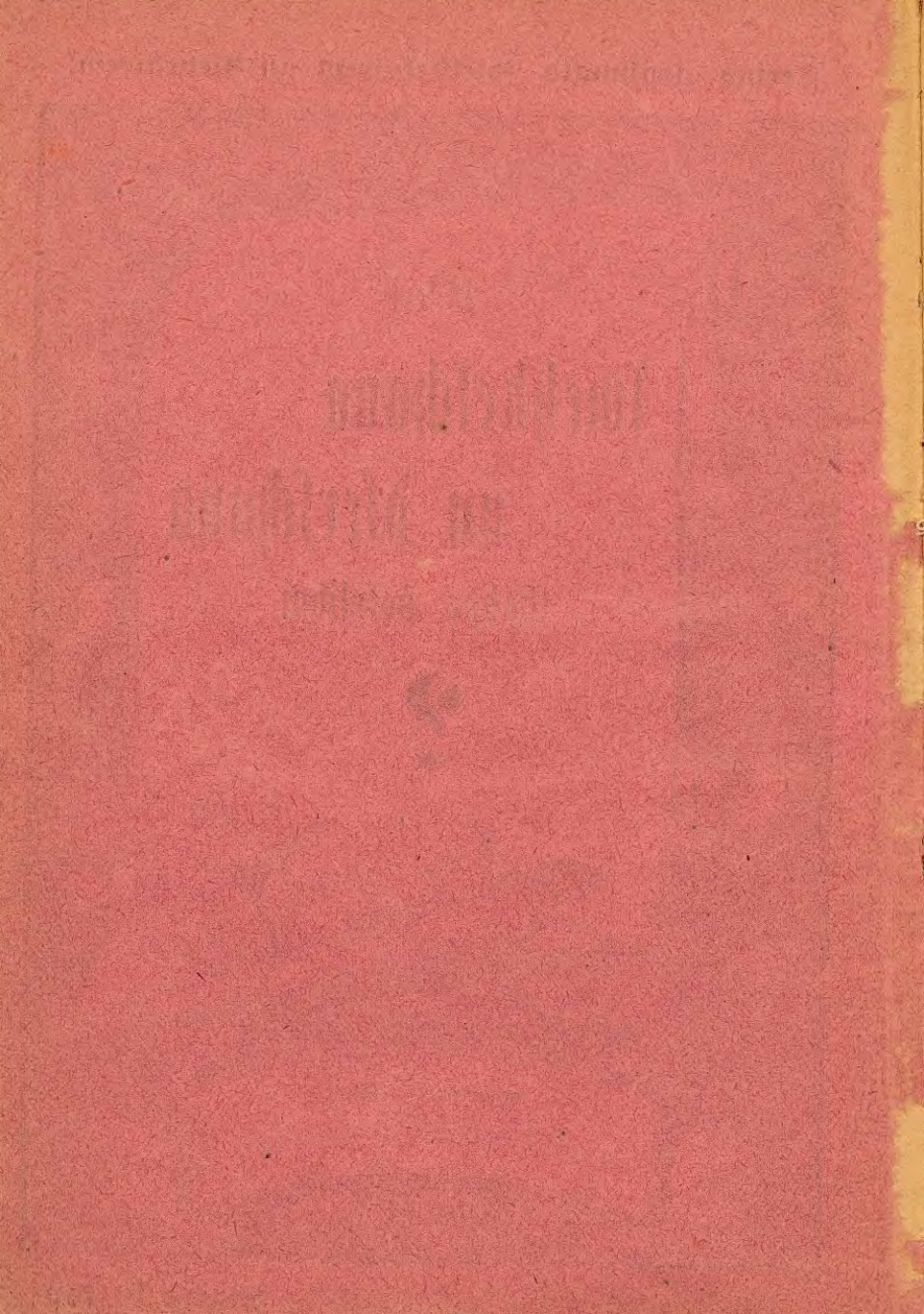
skahde weselibai

?

Wentspili, 1902.

Lauwu Kahela apgahdeená.

Matkã 10 tap.

IX 0.3
L 61
303

Waj

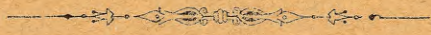
smehkeschana un dsereschana

skahde weselebai?

Is kreewu walodas pehz A. Apolawa.

Deriga grahmatina smehketajeem un dsehrajeem.

Wentspiti, 1902.

Lauwu Kahrla apgahdeenã.

613.84

+ 613.81

Рай. 60 ✓

L. V. B.
№ _____ In. 10.4.152.

453

0309056257

28

Дозволено цензурою Рига, 17 септября 1901 г.

Waj smehkeschana un dserfchana faite wese libai?

Apreibinajochas eeraduma wajadsibas pee netizigeem.

Pee wifam tautam fadsiwê ir eeweefufchâs eeraduma wajadsibas turas netizigi laudis leeto preefch fawas apreibinajochanas un dwehfeles famaitajochanas.

Wifu wairaf teef leetoti brandwihns un ziti alkohola dsehreent. Bandwihnu dser gandrifh wifî un pee wifam tautam.

Bej brandwihna ir ari wehl daudf zitu fmirdoschu wajadsibu.

Karstôs strehlôs no schuhpam top augsti zeeniti opijs un gaschifchs. Opijs ir stipra gifts. Winu pagatawo is magona galwu fulas. Ja winu pa godam un ar prahtu dser, tad no wina gan nenomirji, bet tikai apreibfi un eefnaudifees. Dehl minetas apreibfchanas to ari ehd un smehkê. Gaschifchu eeguhst no indeefchu kanepem: wifsch apreibina zilweku tapat kâ opijs. Uri gaschifchu ehd un smehkê.

Pee isglichtoteem laudim modes dahrsâ ir eeaugufchi morfijz, efirs un zitas nahwigas fahles. Morfiju fajanz ar uhdeni un fprize taifni afinis, fabakftot ahda mafus zauruminus. Efirs ir lihdsigs fpiritam: winu dser un ofch preefch tam, lai apreibinatos. Wifas augfchâ minetas fahles jeb dsehreent ir stipra, nahwiga gifts. Tomehr ari ar brandwihnu daschi dsehraji peedseras lihds nahwei; bet opija, gaschifcha un morfija nemaf naw wajadsigs daudf baudit, lai nogultôs, klufâ fmillfchu dahrsâ jem falâm welenam. Tadehl ari fchos dsehreenuz dser ar mafem mehreem un leelu prahtu.

Zilweka galwenakâ dabas atfchfirschana no lopeem fastahw wina prahtâ un gara ihpafchibâs. Bej prahta un tizibas zilweks nemaf nebuhtu augftaks par lopu. Prahts un tiziba zilwekam rahda — kâ polara swaigsne juhreekam — dshwes zelu un palihds winam prahtigi leetot fawus gara un meefas fpehkus. Bet luhl, zilweks tai weetâ, tur winam fawu prahtu buhtu wajadsigs augstâ godâ turet, meklê lihdsjeklus ar fo to aptumfchot un lopa prahtam lihdsigu padarit. Tahdâ stahwolli nomaldijufchees muhju laika kristigajee.

Ro mekle, to ari atrod. Usmelleja dauds giftingu jahlu, tahs dser, ehđ un smehle — few pašcheem par laizigu un muhschigu samaitaschanu.

Mihlais jaunibas draugs, kad tu schahs rindinas lasi, smeed sawu pihpi aismirstibas juhra un — tu buhst sawai dwehselei selta wefelibas gredsenu us pirksta usspraudis!

Tabaka isplatishana starp tumšibas behrncem.

Tabaks ir smirdošcha sahle un lihdsinas pa leelakai dalai drigenem un gists rosem. Winau schinauz, smehle un gremo, bes ka apdomatu, kahdi launumi un sehrgas no ta izelas.

Tabaks tika pahrwests pahr juhru is Amerikas trihs simts gadu atpakaļ no frantscheem un ahtri ween isplahrijas leetošchana. Gesahkuma winau skaitija pee wisderigakam wefelibas sahlem, dseedinaja ar to daschadas slimibas un nosauza winau par „deewa sahli“.

Bet drihs ween eewehroja, kahdu skahdi schi sahle atnes garigai un meesigai wefelibai. Tad sahla aisleegt tabaka smehleschanu; sahla rakstīt pret to likumus un bahrgi šodit tos, kas to leetoja.

Bet wišs bija walti. Launums isplahrijas arween tahlat' un tahlat'. No isglijhtoteem, bagateem laudim tabaks pahrgaja pee weenlahrscheem strahdneeku laudim, — un tagad smehle gandrihs wiši.

Kreewija tabaks parahdijas diwi simts gadu atpakaļ preeksch keisareem Michaila Feodorowitscha un Alekseja Michailowitscha. Kreewija tabaku fanehma nedraudsiigi. Tabaka smehketajus nescheligi mozija un spihdsinaja: nogreesa degunus un isduhra azis. Kreewu tauta ar baillem usmineja tabakas noslehpuvaino samaitaschanas mihlu un tabehl isfludinaja un nosauza to par „antikristus stahdu“ tahdu „antikristus stahdu“ tagad leeto gandrihs wiši un tomehr fewi sauzas par kristigeem.

Bet nelas nelihdsēja. Petera Ceelaja laikā tabaks sahla isplahittees bes miteschanas, un tagad smehle gandrihs wiši: kungi un semneeki, isglijhtotee un neisglijhtotee, tā fauktee garigee un pašauligee. Kahdas apdomigas personas tautā wehl bihstas no tabaka un nosauz tā leetošchanu par „Deewam pretigu darbu“ bet tabaks latru gadu isplatas arween wairak un wairak.

Tabaku fahka pahwest pee mums Kreewijâ lihdj ar maifi. 1882. gada Krimas pussala bija apsehta ar tabaku divi tukstosch defetinu jemes, bet 1885. gada ischetri tukstosch defetinu. Tahda wihsê kopâ ar maifi un auglu kokeem mehš fahkam feht us faweeem tihromeem ehischus un dadschus — gists un nahwes fahles, eewe-doschus muhs paschus nelaimê un postâ.

Tabaku fabriku Kreewijâ 1882. gada bija 288, 1885. gada — 419, bet tagad to ir gandrîhš 500.

Katru gadu Kreewijâ top isstrahdats tabaks apmehram trihs miljonu pudu. Tahda daudsuma maijes istruhktu wejelâ gada laikâ preekš 150 tukstosch peeaugušchu zilweku baribas. —

Weena krona naudas kafe dabu no tabaka pelnu (atziš) katru gadu ap 25 miljonu rubleem.

Iš scheem peemehreem flaidri redsams, zil daudj pee mums Kreewijâ top smehkets tabaks.

Tabaks ir gists.

Pahrdesteleereja tabaka lapas gandrîhš tahdâ paschâ wihsê, kâ mehds tahschus (behrju mîšu) pahrdestileeret preekšch degutas waj darwas, un dabuja iš lapam tumšchi bruhnu schidrumu, lihdšigu šweeslam waj tam peedegumam, kas atleekas smehketaja pihpê. Scho schidrumu nošauza par „nikotinu“.

Nikotins, fastahwošchs tabakas lapās, ir loti gistiga ihpachiba, kuru kaisligece smehketaji eesuhz šawâ rihlîk, tapat kâ bites no puku seedeem šaldu medu; bet winaš — bites šuhz ar apdomu: gisti tahš atstahj turpat; turpreti zilweks, kam Deems gudribas un šaprašchanas dširksteles prahâ ir eedewis, pašemojas sem masas nešpehzigas bites gudribas.

Iš mahrzinas tabaka lapam war isšpeest divi lihdj desmit šolotniku flaidra nikotina, raugotees us tabaka stipruma.

Utrada ka nikotins ir loti stipra gists; til stipra, ka šulema un arsenišk un dachâ šinâ wehl stipraka. Pahrs pileenu nikotina zilweku nokauj us weetas. Preekšch dšihwneeku nogalinašchanas ari peeteel ar weenu pileenu. Ja ar nikotinu apsmehrê masu kožian un to tur masam putniakam pee deguna, tad winašch nomirs, eekam tu špehši lihdj trihs isškaitit.

Nikotins nokauj ari Lukainus: firneklus, wabules un tahrpus. Tadehl ari ar tabaka ellu apsmehre anglu koku farus, lai tahda wihse buhtu eespehjamis iisnihzinat kaitigas wabules un tahrpus, kuri anglu kokeem leelu leelas stahdes padara. Bet ja nikotins (tabaka ella) ir loti stiprs, tad no ta nomirst ne tik ween ka tahrpi, bet ari kola jari nokalst. Ja nikotinu eepilina, uhdeni un ar to aplaista pukus un zitus stahdus, tad tee ari drihs ween nowihst. Redzat, kahdu labumu tabaks atnes teem, kas to ir eemihlejuschy smehket, schaukt un gremot, un tomehr daudj kristigajee sawa alliba is saweem pihp-jeem schy ahrâ sawu nelaini un samaitajchanu.

Dshwneeki, ka to nesen jau peemineju, nomirst nereti no weena weeniga pileena tihra nikotina. Apreibis no tabaka gifts, lops scht mehtatees no weena schana us otu un beidsot isdseest.

Tam lihdsigu eewehroja ari pee zilweka, kas nikotinu netihschy sawas eekschas bija norijis. No eedsertas gifts seja nobahl ka audeklis. Us peeres eerodas aukstas sweedru lahses. Gestahjas leels gurdenums. Kahjas scht streipukot. Sirds pulskstenis sit arween ahtral un ahtral. Elposchana paleel klusata. Galwa nokaras. Uzis metas tumschas. Nikotina upuris mozas, ka pusnokants wehrijis. Gestahjas breefmigi krampji. Beidsot wiasch nokriht bes samanas pee jemes un nomirst ar haltam putam us luhpam.

Tabaka gifts kaitē dāschreis ari tad, kad tabaka lapas tikai pee ahdas peeleel.

Kahdam jaunam zilwekam bij peemetees „ehdis“, kuru wiasch ar nekahdam schleu nespehja isdseedinat.

Wiasch schpigo weetu apsmehreja ar tabaka ellu is sawas pihpes. Pehz diwam stundam pee mineta jaunella eestahjas drudsis, auksti sweedri muldeschana un gihbonis.

Preeksch sobu schpju apmeerinaschanas tabaka lapas ismehrzeja un peelika tahs pee rokam, pee ka, sinams, daudschreis parahdijas wemschana, galwas purinaschana un krampji.

Tadehl mulkigi dara tee, kuri tabaka lapas leel pee bruhzem waj zitam meefas wainam. Tabaka gifts drihs ween pahreet afinis un dāschreis war padarit pee zilweka meefas leelu postu un nelaini. Kad tabaku smehke, tad tabaka gifts nikotins pahreet plauschās un tur paleel; bet ne ilgi: is plauscham lihds ar afinim wiasch isplatas pa wisu meesu un beidsot eekluht galwas smadsents.

Za tabaku daudj un hes miteschanaš smehke, tad no ta war ari apradis smehketajs sawu garu islaist.

Stahsta par diweem brashleem: weens ismesheja weenu pehz otras 17 pihpiu tabaka, het otras 18; tanî pašchâ azumirkli pee pehdejas pihpes abi brashli tika no nikotina aukstajam wampira rokam nogulditi leela, behru swezem apprausîa kapu kalnâ.

No augščhâ peewesta peemehra skaidri nomanams, kâ nikotins ari tabaka duhmôs war usturetees, un tabaka smehkeschana ir tikpat kaitiga, kâ kad nikotinu taifni rihklê eelej.

Za no kaisligakeem tabaka smehketajeem neweens traks nepaleef, tad tas noteef tadehl, ka wini sĉho „antikristus sahli“ pa druskam leeto. Weena papiroša duhmôs usturas til maj gifts, ka tai naw eespehjams zilweku nonahwet, het lehuam samaitat.

Tomehr neapradis smehketajs ari no weena papiroša fewi fajuhst samaitatu duhsĉhu: mute ir ruhĉta, galwa greeščas riakî, kâ sudmaks ritens, azis wairs nerahda skaidri un wemščhana naw tahlu.

Ur tabaku, brandwihnu un daudj zitâm gistim zilweks drihĉ ween war aprast, sinams, tilai tad kad winam wairs naw smehts Deewa likums.

Zilweks, kas pawisam brandwihna nedser, apreibst no weenas mafas glahšites; turpreti noradusĉham dschrajam buhtu wajadsigs 10 tahdu mehru rihklê eegast, lai fewi pahrwehrstu par tsĉetrahjigu lopu, kas arween „dublu daugawâ“ mehds ispeldetees.

Bet lai lasitajs nedomâ, ka kad tabaku pa druskam smehke, tas nekaitê weseelibai. No weena papiroša ari war skahde isjeltees preekšč zilweka weseelibas, tilai ta naw til eewehrojama un ahtri pahreet. Bet — ja smehkeschana turpinajas weseleem gadeem, tad sinams, no tahs daudj zeesĉ smehketaja weseLIBA, it ihpašči kad winšč wehl ir nespehzigš zilweks; het wehl wairak zeesĉ smehketaja dwehsele; jo smehti raksti saka: ka zilweks ir Deewa namš, un Deewa namâ newar tahdas drigenes kwehpinat.

Rahdu labumu tabaks fewi sator preekšč zilwekeem?

Kadeht gan kaudis tabaku smehke, sĉhauz un gremo? Ko wini tanî melle? Kas wineem tabakâ ir dahrgš un mihsĉĉ?

Za saĉitum: gahrduma deht to smehke — kâ kahdu saldum, — tas ne war buht. Tabakâ — pehz manâm domam — naw nekahda salduma.

Garſſa winam ir ruſſta. Wina ſmaka neraduſſham ſmehketajam ir ſmirdoſſa un reebiga.

Peekemſim, ka to leeto preekſch weſelibas, — tee ari ir neeki. Tabaks ir ſtipra giſts, un wiſi ſin, ka taſ preekſch weſelibas naw berigs, bet kaitigs

Ja wajatum tabaka ſmehketaju: kadeht wiſſch ſcho weſelibai kaitigu ſahli kwehpina, ſadedſina to ſawâ pihpê un norij taſs duhmus — kâ garainuſ no wehrdoſſa meduſ kaitla — ſawâ riſſkê, — tad wiſſch mums droſſchi ween atbildetu, ka wiſſch to dara aiſ garlaizibas, waj no eeraduma ſawaldſinats, waj ari, kâ wiſi to darot. Bet katrs prahta wihrſ mums beſ kaſdas garaſ apdomaſſchanas peebalſoſ, ka taſ wiſſ wehl naw nekaſhda pilniga atbilde.

Ja wiſi to dara, tad kadeht wini to dara? Ja wiſi to dara eeraduma pehſ, tad kadeht to eeradinajas? Pehſ manâm un wehl daudſ zitu prahtign zilweku domam — ar tabaku eeradinatees naw nekaſhda weegla leeta. Pirms zilwekſ pee tabaka peeradinajas, winam ir wajadſigs ſawu reebumu pret to pahrlauſt, kadeht ka ar to, kâ jau neſen peemineju, naw weegli apraſt. Ir bijuſſchi taſhdi peemehri, ka zilwekſ no wiſſas ſirdſ ir wehlejees ar tabaku apradinatees, bet katru reiſi, ka wiſſch apnehmaſ ſmehket, tam ſazehlaſ pret tabaku taſhds ſawads reebumſ, ka wiſſch to beſ kaſhdâm leekâm zeremonijam aiſſweeda lapâs. Ak, kaut katris tabaka ſmehketajſ, ſchnauzejſ un gremotajſ tapat daritu.

Ja tabaku ſmehketu aiſ garlaizibas, tad no garlaizibas moziſ tu ari wari zitaduſ lihbſektuſ iſleetot preekſch ſawas laika pakaweſſchanas: tu wari ſpehlet, dſeedat, laſit, un, kaſ taſ wiſlabakais ir, tu wari peepſtees pee darifſchanam. Zilwekſ garlaiſojas no beſdarbibas, — un taſ labakas ſahleſ pret garlaizibu ir „darbſ“ un „garigas kâ ari praktiſſas“ grahmataſ.

Tomehr tabakſ ir un paleet ſtipra, nahwiga giſts, kaſ daitai jaunibai nopoſta fartoſ roſſchu wajguſ un wiſaugſtako zilwezeſ rotu — dahrgo, miſko weſelibu un Deewa atſiſſſchanu. Weſelam zilwekam tabakſ ir, pateeſi, reebigs un pretigs. Preekſch wina laudis ari iſſchſehrdê ne maſumu naudaſ.

Miſko laſitaj, mehginam atſtaht ſcho reebigo weſelibas nopoſt-taju — tabaku un kâ iſglahbſim ſawu meeſas weſelibu un ſawu dwehſeli no ſamaitaſſchanas.

Ja wajatum dſehraju: kadeht wiſſch dſer? — taſ atbildetu: lihgſmibas deht, — ſaki labat, miſkaiſ dſehraja tſg: apdulinaſſchanas

deht. Dwehfeles muhschigee preeti neatpogutkojas wis brandwihna, bet meerigās un fastigās firds ašinīs. Pastahwiga lihgmiba noteeł tikai tad, kad zilwekam dwehfele ir tihra, šapraššana meeriga un kad winšč ar šaweem lihdszilwekeem dšihwo šaldā mihlestibā un pastahwigā wenprahtibas meerā. Bet apdulinaščana no brandwihna ir pawišam zita lihgmiba: ta ir elles moku dejas preekščšpehle; waj ne tā, zeen. dšehraja lgs? Behdš ar steigščanu no šča eliščtigā stahwokka!

Kad dšehrajs ir norijis -- ša wilks šemena ogu — glahši ruhka, apreibinajšča dšehreena, tad winšč ir pasaudejis šawu prahtu un šapraššanu; ar wahrdu šakot, winšč tad ir traks un melle eemeslu ar šaweem lihdszilwekeem šilbu eesahkt. Kad tabaka šmeħketajs šewi pee-dwehšč ar tabaka šmirdošču šwaku, tad winšč ari drihs ween apdulinajšas un aptumščo šawu dwehfeles špoguli — prahtu un paleek lihdsjigs mešonigam pagahnam. Tahdam dšehrejam no Deewa atšihščanas naw ne šmaka.

Un luhł, šči apreibinajššana un weselibas nopostiššana, šo tabaks šewi šaista, zilwekeem ir tik mihłas un dahrgas! Kristigajee, mostatees reiš no meega, un šahkat gahdat par šawas dwehfeles pestiššanu!

Šadeht laudis teek apdulinati?

Zilwekam ir prahts un širdsapšina. Kad zilweks dšihwo nepareiši un ušwedās nepeełahjigi, tad prahts winu par to nošoda un širdsapšina to moza un nedod tam meeru ne deenā ne nakli. Zilwekam ir wajadsjigs dwehfeles meera, lai širds apšina winu nemoza un nenofłumbina. Ša winšč šo ir darijis neprahtigi, tad winam ir wajadsjigs to išlabot, — un tad širdsapšina buhs meeriga un wišs buhs labi.

Bet preekšč ta ir wajadsjigi puħliwi un peešpeeščanas, žitadi širdsapšina neteeł kłušinata. Zilweks negrib ušnemtees puħliwis, negrib išeet iš šawa štipra eeraduma zeetofščna uu parlabot šawu dšihwi peħž širdsapšinas un Deewa šikumeem. Un luhł, zilweks melle lihdsfelks ar šo aptumščot šawu gaiščo prahtu un Deewa atšihščanas gudribu. Šai neredšet, šo winšč dara nepareiši un neapdomigi. Luhł, tahdi ir muħšu laika kristigajee!

Kad preekšč azim stahw kaut šahds preekščmets, šo zilweks negrib redšet, tad war darit weenu no diweem: waj nu atahkinatees no azim pretigas leetas, waj aišklaht ar kaut šo šawas azis. Tam lihdsjigu ari peenahłas išweħletees tam zilwekam, kuru moza širdsapšina.

Lai nepadfirdetu firdsapšinas bahrgoš pahrmētumus, tad viņam vajaga ir ņavas nepareizas dšihves išeet un pehz eespehjas to pahrlabot, waj apdulinat ņavas ņmadšenes un lihds ar to aptumšhot ņawu prahtu un nomahkt ņawu firdapšinu.

Ari zitadā wihsē laudis isturas. Dašchi — to ir kōti maš — ar leelako preeku usnemas pušlinus un pahrlabo ņawu dšihwi; bet ziti — tahdu ir wairak — negrib ņawaldit ņawas ņaunas eekahrošchanas, bet ņeras pee brandwihna, wihna, alus, tabaka, opija un dauds ziteem reibinajošcheem dšehreeneem.

Wišī tee ir tahdas gistiš, kas tuhliit ņakriht galwā un noposta zilweka domu ņahrtibu, kas ušturas galwas ņmadšenes. Šmadšenes, apreibinatas no gistiģeem tabaka duhmeem, atņakas kalpot dwehselei un no ta prahts apšedšas — kā ņaule ar tumšcheem pehrkōna mahkoneem — reebigeem tabaka duhmeem un zilweks wairs neprot iščkirt labu no ņauna. Apreibis zilwehks ir pušdšihws mirons: wiščh wairs neka nejuht, nedšird, neredš, un nešaprot, un wišs tas ko wiščh dara nepareiši, tam iščahdas labš un patihkams.

Sahtigam zilwekam ir ņinams tas, kas nešahtigam naw ņinams. Sahtigam zilwekam ir ņinams, ka naw jaet pee ņagahnitām ņeemeetem, ka naw jašog, ka naw ņaws tumaks janokauj, bet no wišas firds un dwehseles tas jamihle un tam pehz eespehjas truhkuma laikā japalihds. Nešahtigs zilweks no wiša ta it nefa nešin; ar wardu ņalot, wiščh ir pušdšihws mirons, welna kalps un grehta wehrgš.

Wišeem ir ņinams, ka laudis, kuri ir nollihdušchi no laimes rošem apkaišta, tikumiga dšihwes zeka, un nešpehj waj negrib ņawu ņamaitato dšihwi pahrlabot pehz newainigas firdsapšinas likumeem (preešchrašteem), peedšeras pee brandwihna muzas, kā iščetrikahjigi lopi pee ešera. Šlepņawu un ņaglu bandas un netikumigas ņeeweetes ari nešpehj dšihwot beš brandwihna, alus un tabaka. Brandwihna wineem ir wajadšigs preešch ta, lai nepadfirdetu firdsapšinas bahrgoš, bet patešigos pahrmētumus un lai ne-eewehrotu newainigas ašins pelkes, kuras tee uš ņawa dšihwes zeka štaigadami, ņaweem lihdszilwekeem ir išlejušchi. Pret tahdu welna dšehreenu wajadsetu katram ņajust leelako reebumu, bet waj tas tā noteek? Mušku laika krištigajee ņawas ņwehtdeenas leelako dalu pawada pee kuhpedameem zigareem un ņmirdošcheem brandwihna glašsem.

Zilweki šin, kā peedšeršchana nomahz un apbehdina firdsapšinu, — un tadehk wiini ņewi apreibina laiņni tahdōš břišchōš, kad ir apnehmušchees kaħdus breešnu darbuš paštrahdat.

Kahds pawahrš, kas ņawa kunga laulato draudseni bija no-
 ņawis, stahstija teesas profuroram, ka tad, kad winšch esot gahjis ar nafi
 rokā winas kambart, tad esot ņajutis, ka tam bes brandwihna dser-
 ņchanas nemaj ņirdi un krukhtis ihsts ņlepkawibas gars nedwehšchot;
 „jo nepeedņehrušcho moza ņirdsapņina“. Winšch apgreesas un isdņehra
 diwas glahšes ņiprafa brandwihna, — un tad tikai ņewi ņajuta
 pilnigu ņlepkawa duhšchu un apneņņchanos. Pehž kahdam deņmit
 minutem winšch tai jau bija pahrgreesis riškli.

Leelaka dala nedarbu, ka: ņlepkawibas, jahdšibas, ņeweeņchu
 goda aplaupiņchanas, no laudim teek pastrahdati tai brihdi, kad
 wini ņawu ņapraņchannu brandwihna muzā noslihžinajuņchi.

Reti atgadas, ka laudis paņchi ņewi ar alkoholiņkeem dņehree-
 neem apreibina, lai apreindentu ņawu ņirdsapņinu, — wini daudšds
 atgadijumds ari apreibina zitus zilwekus ar teem, lai ari teem
 laupitu ņirdsapņinas meeru un pahrmelumus. Uņ daņņeem kareem
 ir atgadisees, ka pehž zeetokņchna eekemņchanas, kad jaldati kaunejas
 aplaupit un nokaut neapņargatos wezatus un winu behrnus, —
 tos apreibinaja ar ņipreem alkoholiņkeem dņehreeneem: tad wini
 gahja.

Newis lihģsmibas dehl laudis dņer reibinajochus dņehreenus
 newis no garlaižibas wini peekeras ņchahm ņmirdoņcham wajadšibam
 bet tamdehl, lai ņajauktu ņawu prahtu un lai isbehgtu ņirdsapņinas
 taiņneem ņoda likumeem, kuri teem tehlojas azu preekņchā, ka
 kahdi aņinaini fantakņjas jeb domu ņapni. Ta ir Deewa balņš kas
 runā ņirdsapņinā.

Utrodas ari tahdi laudis, kas dņer un ņmehele newis tadehl,
 lai ņawu ņirdsapņinu apmeerinatu, bet — lai aismirstu ņawas ruht-
 tas zeefchanas stundas un leelas behdu wehtras. Zilwekam daņch-
 reis uņmahžas leelas behdas, un tai weetā, kur winam peenahktos
 pazeetigi un wihriņchligi tahš panest un Deemu luhgt lai war zihnā
 pastahwet, winšch ņewi apreibina ar brandwihnu, alu un tabaku,
 lai isklihdinatu ņawas tumņchās, ņehrigās domas pawiņam uņ zitu
 puņi un aismirstu tahš zeefchanas un behdas, kas tam weena pehž
 otras uņmahžas.

Laudis aismirst, ka ikkatra zeefchanas stunda un behdu wehtra
 raida dwehjeles dņikumds mihlestibas, zeribas, laimes un preekā
 starus. Zaur zeefchanam un behdam muhņu dwehjele top tihrita
 un pahrbaudita, ka ņudrabs un ņelts degoņchā zepli.

Ja zilwešs ūchahš pahrbandiūchanaš ar meerigu prahtu panes un pahrzeeūch, tad tašs winam pehggalā pahrwehrūchāš par nezeretu laimi un preeku. Deews ūawu ūwehtibu baġatigi taħdam dahwina.

Bet — ja zilwešs, apreibinadams ūawu prahtu un ūapraūchānu, aiūmirūst behdas un zeeūchānaš, tad zaur to tam arween ūtipraūti un breeūmigiaki uūmahzāš dwehūeles behdas un zeeūchānaš. Winūch nopuħlas atkal tašs apħluūinat un aiūmirūst, bet taš tam nekad neiūdoūees: tad jau ūeemela weħtru ari war apħluūinat. Un tomehr weens wiħrš ar peħrkona baħūi un uġunšleeūmāimān aġim, to war: — weens wahrđš no mineta wiħra luħpam un — ūeemela weħtra paleeħ kluūa, kā ūiħdams behrns pee maħtes kruħtim; weens wahrđš no Deewa luħpam zaur tumūcheem behdu maħkoneem un breeūmu pilnām dūiħwes weħtram un — dwehūele ġawile no preeku par uūwaru.

Wiħlo laūitaj', atūahūim dūerūchānu un ūmeħūeūchānu. Sadoūimees roku rokās un ġawileūim ari meħš no preeka, kā eūam ūawu meeūu un dwehūeli iūġlahbuūūi no poūta un paūuūchānaš.

Tabakš loti kaitigs dwehūelei.

Wiūi ir weendš praħtš kā laudiš dūer reiūbinājoūchus dūehreeenus ūawas ūirdsapūinaš apmeeriūaūchānaš behl un kā wini tad eeūpeħū taħduš darbus iūdarit, kaħdi ūaħtigiem zilwekeem nekad nebuħtu eeūpeħġami iūdarit.

Wiūi ūin, kā dūehreūam paūuħd kauns, ġoda juħtaš un ūirdš apūina, bet ir ūlinki to weħrā nemt un apdomat, kā neūaħtiga reiūbinājoūchu dūehreenu leetoūchāna ari zilweka dwehūelei leelu leelo ūkaħdi atnes. Wiūiūt ūaturš ir weens un taš paūš, ūiħ dāudū ġlahūe brandwiħna, tiħpat dāudū ari butele ūpirta, — tiħai weenā ġadijuma taš ir wairat, otrā — maūat.

Wiūi luħkloġāš uū laudim, kuri naw ūaġli un ūlepkawas, — uū ūkolotajeem, uū iūġliħtotām perūonam, un briħniđamees eeranga, kā tee ari dūer un ūmeħūe, un ūaka: nu kađ taħdi maħġiti, iūġliħtoti un no wiūeem zeeniti un ġodati wiħri ūmeħūe tai noluhkā, lai nedūirdetu ūirdsapūinaš baħūi un lai aptumūchotu ūawu ġaiūcho, no Deewa eedoto prahtu. — tad ari meħš daram to paūchu. Samaiūadami ūawas dwehūeles liħđj ar wineem.

Mehs newaram redset, kas katram zilwekam atrodas uj ārī, un newaram sinat, kahdas wainas dehl to moza wina firdsapšina; bet ja laudis melle lihdselkus, ar ko fawas galwas smadsenes apreibinat, tad teem, warbuht naw firdsapšina atkal wairs ihstā kahrtibā.

Zilweks arween neprahitigi apeetas ar fawu no Deewa dahwinato selta rotu — „wefelibu“. „Winam wajadsetu — kā smehtōs rakstōs stahw rakstits — buht gudram, kā fhuhfkai un bes wiltus kā balodim“.

Bet winašch to negrib peenemt par pateesibu, — un tikai smehe, ne wis ziteem par spihiti (kā to daschi smeheketaji leelidamees apleezina) bet patš fawai wefelibai. Ir zilwekam kahds labs nodoms prahtā eefchahwees — winašch smehe un lihds ar papirofa duhmeem to ir nogremdejis aismirstibas juhrā. Ko wajadsetu atzeretees, to winašch aismirst, bet ko wajadsetu aismirst, to winašch atzeras.

Bet luht, wisās tahdās masās darifchanās atspihd zilwezes milšiga laimes faule un seltmirsdoscha dšihwes swaigsne.

Dšihwi war itin labi falihdsinat ar kahda leela nama buhwi ij maseem afmineem.

Dai nams buhtu pilnigi labs, tad wajaga katru akmeni peepaset, aptehst, ar maseem, fkalдитеem fhkeem nostiprinat, lai nekust un wisus ar apdomigu prahtu nolikt pehz arkitekta plahna sistemas.

Dai dšihwe buhtu laba, tad wajaga katru, pat to wizinasako darifchanu, katru foli, katru wahrbu, katru apnemšchanos eepreefch apdomat un falihdsinat ar fawas firdsapšins prahta un Deewa likumeem.

Bet kā to gan war isdariht tahds zilweks, kam galwas smadsenes ir eeweefufchees wihna garš ar tabaka reebuli, kas wefeleem mehnefcheem un gadeem padodas kaisligai dšerfchanai un smehefchanai. Kā gan tahds war apdomat fawas dšihwes labo un kreiso pušt, aplaimot un apgahdat fawu familiju un fawu laulato draudseni mišlet, kā fewi pašchu? Zeru, miško laštaj, ka tas brandwihna wehrgam naw eefpehjams, — fahtigam zilwekam gan.

Tikai lai neweens nedomā, ka tas wis ir weenalga, waj smehe waj nesmehe. It kā naw eefpehjams eet nekluhpot tam, kas few azis ir aifsehjis un no ta flikti redi, tapat naw eefpehjams eet pa pateesibas zelu tam, kas weenumehr aptumšcho fawu firdsapšinu ar welna dšehreeneem un tabaka duhmeem.

Kahds firoders, kas fawu laulato draudseni ar fhlehrem bija nolawis, stahstija, kā wina firdsapšina winam to naw ahtraki atlahwuši darit, eekam winašch neefot iifmehejis wefelu papirofu.

Winfch stahstija: „Es newareju to breefmu pilno darbu pastrahdat pee tahs firds, kuru es draudses un Deewa preefchâ apfolijos mihlet lihdi nahwei, bet apfehds uf krehfla un aifdedfinaju papirofu, un tad tikai man radas duhfcha fcho afinaino darbu pee fawas mihlas laulatas draudsenes pastrahdat.“

Updoma labi, zilweks, pee kahda mehrka tabaks un brandwihns tewi nowed. Altstahj tahs diwas fmirdoschas wajadsibas un — wift engeli par to preezafees!

Mahlofchâ nodalâ par to mehrki, pee kura tabaks laudis nowed, tahlat runafim.

Dai nefmehketaji fmeheketajus ar mihlestibu pamahza un iffkaidro, kahdi launumi no tabaka fmehekeshanas un brandwihna dserfshanas ijzelas.

Pee kahda mehrka tabaka fmehekeshana laudis nowed?

Pagahjuschâ nodalâ mehš dsirdejam, ka starp fmeheketajeem atrodas daschi labi laudis un starp nefmehketajeem daschi launi. Nu, par to nelas! Bet ja labi laudis nedsertu brandwihna un nefmehketu tabaka, tad wini zaur to buhtu wehl labaki. No tabaka fmehekeshanas zilweks paleef wahjprahstigs, wina atminas fpehki arween eet mafumâ un faprafchana aptumfchojas. Un bes gaischa prahta wajadsigas atminas fpehkeem zilwekam ir gruhti fawu dsihwi pahrlabot un pastrahdat treetnus un wehrâ leekamus zilwezes darbus. Leelaka dala launumu, kas pafaulê noteef, ijzelas no wihna gara un nilotina.

Bet neweens brandwihna dsehrais waj tabaka fmeheketajs nefpehji pawijam fawu zilweziffo firdsapfianu nomahft.

Wis tam leelakam dsehream daschreis firdsapfina ir puslihdf flaidra. Tapat tas ir ar wifseem laudim. Neraugotees uf pastahwigu apreihfchanu, wini newar eedomatees, kâ wiru dsihwe ir neprahstiga un ka newajadjetu dsihwot tâ, kâ wini dsihwo, — bet wini negrib usnemtees puhles, negrib few paschus mahzitees pasihf un turpina fawu famaitato dsihwes fpehli ar drofchu prahtu un meerigu firdsapfianu.

Kas tas ir par preekšmetu, kas laudim zekā stahw, usnemtees publes un uffahkt jaunu dšihwi pehz firdsapšinas taišneem prahta lifuneem? Kā to preekšmetu jauz? Kas tas ir par milšigu kaweklu afmeni, kas noliktš preekšch flupšchanas uš tifumiga, laimes rosem apaišita zilwezes zela? — Waj ne tas, ka wini negrib muhšchigi šchirtees no wihua gara, nifotina un wehl daudš zitām wešelibu šamaitajošchām wajadšibam? No eeraduma tizibas.

Tabaka kahrudinajums.

„Apgrehzibai buhs nahkt pašaulē, bet wai tam zilwekam, zaur ko ta nahk!“

Šcho kahrudinajumu, kuru tabaka šmešketaji šaweem lihšzilwekeem eepuškch azis, mutē un firdi, wini nemas ne-eeedomajas un nenojehdš.

Wini šmeške atklahti, wišeem redsot un nemas nekaunas lo dari-dami, ka masa, aušchigā behrniba to wišu wehrā nem un ka ta pehz neilga laika buhs tahdš patš nifotina upuris. Kas no nifotina wampira rošam ir apšamptš tizis, tas ahtrak neteek waka, kamehr tam wišas ašnis un šmadšenās no šauleem ir išištās. Tahda ir šahšana dahrbošchanās pee zilwehšeem.

Škats šin, ka wišs šaunums pašaulē išplatas no kahrudināšchanas un pawešchanas, un tonehr nebištās zituš kahrdinat. Bet prahti, nemahziti šaudis škatas uš išglihtoteem un mahziteem, — uš šaweem školotajeem un mahzitateem, un doma, kā wini to par nekahdu šaunuma eemešlu ne-eeškata, tad jau mehš ari no ta nešchiršimees. Tahdā wišē škaidri nomanamš, kā nemahziti šaudis luhkojas pehz mahzitu wišru preekššihmes, bet tahdā šinā mahzitatei toš pawed uš nežekeem. Ir labaki pašautees uš šwehtu rakštu mahzibam nekā uš zilwekeem.

Bet par wišu to ir breešmigaki, kad behrni kriht tabaka kahrudinajuma bešdibenī. Peeauguškheem zilwekeem ir prahtš un pašchi prot iškširt, kas labš un kas šauns, bet behrni ta wehl neprot; un tadehk peeauguškheem zilwekeem peenahkas teem rahdit labas preekššihmes un pamahzišchanas, it ihpašchi tas ir zeen. Školotaju šwehtš peenahkums: behrneem jau školās behtoš sehbedameem eepotet firdi „tautas weenprahtibu“, „šahhibu“ un „tehwišas un Deewa mihlešhibu“.

Behrni doma, kad wini wezaki waj audšinataji šmeškē tahdā droškā firdsapšinas meerā, tad jau tabaka šmeškēšana ir ištš laimes un wešelibas nedarbs. Zaur tahdu šinašchanu top šamaitata jaunā pa-audše.

Mihlee wezati, esat nomoda preeksch faweem behrneem; turat ftingru audsinaſchanas watti pahr teem winu jaunibas laika! Zo par behrna audsinaſchanu jums wajadſes atbildet Deewa preekscha.

Tabaks kaitte weſelibai.

Publika eewehroja, kahdu leelu launumu tabaks atnes weſelibai, un ſahla runat, ka tabaks „ſchahwè aſini“ un „puhdè ſirdi“. Par tabakas kaitigumu weſelibai rakſtija mahziti ahrſtiun profefori daudſ grahmatu, turàs wini iſſklaidroja ka tabaks „ſchahwè aſinis“ un „puhdè ſirdi“. Deewa wahrda runataſi peerahdija ka tabaks un brandwihns ſamaità kriſtiga zilwela dwehſeli.

Mihlotee draugi, peebalſofim ari mehſ Deewa wahrda flu-
dinataju padomeem, kuri ir weenmehr nomoda par muſu weſelibas
un dwehſeles labklahjibu! . . .

Za — un tabaks kaitè un kaitè weſelibai! Kas wehl ir gud-
rats par to un negrib to peekemt par pateefibu, tas — pehz
manàm domam — ir ihſts „ahrprahtigo ſehniſch“ un „welnu
praweetis“.

Nikotins (tabaka ella), faſtahwoſchs tabaka lapàs, ir gan-
drihſ ſtiprals par wiſàm zitàm giſtim. Schi giſts lihds ar tabaka
duhmeem pahreet plauſchàs un lihds ar ſeekalam nokluhſt wehderà
waj mahgà, kur ta beidsot iſplatas pa wiſàm aſins ahderem. Un
wiſur, kur til ween tabaka giſts zilwela meefà dabun iſplatitees,
noteel weena un ta paſcha nelaiime un kaitte. Wina zilwela ſirdi
ſazel leelu reebumu pret ehdeenu un ſajanz brihwo aſins wilno-
ſchanu wina ahderès; zaur to tad ari pee zilwela beeſchi ween eero-
das leels gurdenums un „aſianu truhkums“. Ir eewehrots, ka no
tabaka ſmehkſchanas ſtipri zeeſch zilwela plauſchàs un ſirds. Zil-
wels eefahl klepot, tapehz ka wina eelſchàs uſturas giſtigais niko-
tina gaiſs (atmoſſera). Sirds pulſſteent tam paleel arween nepa-
reiſati un ahtraki, nelà weſelam zilwelam un — nahwes engels
jan luhkojas aif loga.

Ir gan pateefiba, ka no katras papiroſa iſſmehkſchanas ta-
bala giſts zilwela meefai til leelu nelaimi uſ reiſ neſpehj padarit,
tapehz ka weenà papiroſà tahs ir loti maſ; bet wajag ſinat, zil
daudſ tabaka kaiſligalais ſmehkſetajs katrà gadà iſſmehkſè.

Weß, noradis fmeheketajs katru gadu ißmehke 16 mahrzinās tabaka un wehl wairaf. Jß 16 mahrzinām tabaka war ißspeest gandrih ap 80 solitniku lihra nikotina; un ar 80 solitnikēni no ſchahs gißts pilnigi peetiktu, lai nogulditu kahdus 800 zilwekus klufajā kapu kalnā, rehkinot uß katra zilweka titai weenu pileenu.

Smehkejot weena dala no tabaka gißts ſadeg; un tadehl tahs nonahl fmeheketaja plauſchās drußku maßaf.

Jr ari daßchi no fmeheketajeem loti ſtipri un weßeligi zilweki, kuri to nemaß nejuht un neeweßro, ka tabaka gißts ſpehtu winu weßelibai kahdu kaiti padarit. Pee ſawas dweßheles tee nekahdu kaiti un ſamaitaßchannu neßajuht; jo ſawā wißna un tabakas apreibumā tee no ſwehtu rakßtu mahßibam neka neßeßdß.

Bet ari ſtipri un weßeligi zilweki no nikotina ſamaitaßoßchas weßmas eeelpo kahdu dalu neweßelibas; bet wint ir par lepneem un pahrgudeem to atßiht un weßrā nemt. Jo neßpeßzigats ir zilweks, jo kaitigaks preekßch wina weßelibas ir tabaks; jo beeßchaki winßch fmehkē, jo wairaf kaitē ſawai weßelibai.

Jr bißußchi beedinajoßchi atgadißumi no pahrmehrigas tabak fmehekēchanas. Graßß Schambors un generals Grants aißgahja neßlailā no ſchahs paßaulēs. Zaur ko? — Zaur pahrmehrigu tabakas fmehekēchanu. Generals Grants neßlaida zigaru no mutes ne deenā, ne nalki, ißnemot titai tad, kad winßch ehda, dßeßra un bija aißmidßis. Wina meeßa ſakalta kā zepetis krahßni un uß mehles tam peemetas launa ſlimiba (weßßis), kas ari winu peßz kahdeem mehneßcheem noguldinaja dßeßtrā kapā.

Wißwairaf tabaks ir kaitigs nepilngadißeem un ſeeweetem.

Behni, kuri padewußchees reebigai tabaka fmehekēchanai, ir nopoßtißußchi ſawu weßelibu uß wißu mußßchu.

Weenkaßrßchās kreewu ſemneeßes wehl neßmehkē, bet pilßehtās fmehkē ari ſeeweetes; ſeeweetem fmehekēchana wehl kaitigala.

Ja ſeeweete ir uß gruhtām kahßam, tad tabaka gißts ari kaitē pee winas kruhts ſihdamam behnam. Utrada, ka nikotins pahreet ſihditajas kruhts-peenā un ka behrns lihds ar to eedßer nahwigo tabaka gißti.

Ja, grehts ir nopoßtit ſawa paßcha weßelibu, tad wehl jo wairaf ir grehts zita weßelibu nopoßtit un it ihpaßchi maßa, ne-wainiga behrnina weßelibu.

Saka, ka mezds laikds laudis bijuſchi ſtipraki un weſeligakti nekā tagadeſee ſhinitis jaunajds laikds.

Un tas ir pilnīga pateeſība, jo muſſu deenās tabaka ſmechekſhana iſplataſ arween wairak. Deſmitgadīgi ſehni muſſu laikds ir jau ekſameneti ſmechekſšanas kandidati. Mahtes ſawus behrnus ſihdina ar tabakas giſti ſajauktu peenu.

No wiſeem augſchā peewesteem peemehreem ſkaidri ſaprotams, ka mehſ wiſi eſam pee dwehſeles un meeſas loti neſpehžigi un wahji, ziſnamees ar daſchadām ſlimibam un ſehrgam un nogulſtamees nelaiķā tumſchā ſapu alā.

Reuſim to pee ſirds un miteſimees ſmehket! Seedoſim ſawas weſelibas roſchu ſeedus muſſu garigai un meeſigai labſlahjibai un laimei! Bet ne tabakas un brandwihua welnam

Sehrgas kaſ no tabaka ſmechekſšanas iſzetās.

Katram tabaka ſmehketajam wajaga ſinat wiſas ſlimibas, kaſ no tabaka ſmechekſšanas iſzetās; ſinat taſs wajaga tādehl, lai, kad atgadas no tabaka ar kaut kaſdu ſehrgu ſaſlimt, tad nemekle žitu ſahlu, bet lai, žil ahtri taſ ween eeſpehžams, ſweeſch ſcho weſelibai ſaitigu neſahli pee malas, lai luhdſ Deewu un atdod ſawu meeſu ſwehtam garam par mahjokli.

Weens ſaſlimſt ar ſchahdu ſehrgu, otrs ar taſdu, bet naw neweena no teem, kurti ſmehke, tam tabaka nepeeſchkirtu kaut kaſdu ſaitti waj nelaimi pee meeſas, bet wiſwairak pee dwehſeles.

Seja pa leelakai dalai ſmehketajam ir netihra un baſla. Uzis ſtipri zeeſch no giſtīgiem tabaka duhmeem. Tabaka ſodreſi ſakrahjas uſ azu plakſtineem, un no ta wini uſpampſt un pakeet ſartani tā uguns.

Hereti ari eeſahl azis ſahpet teem laudim, kurti ar ſmeheketaſeem kopā dſihwo. Uſ azim parahdas maſi bites wiſhigi eedſehlumu plankumi u. t. t. Redſes organi meſas arween tumſchaki: wiſa paſaule iſrahdas, tā miglā eetehrpta.

Dſirdes organi ari wairs naw ihſtā ſahrtibā: no wiſmaſakas lapas tſchabeſchanas žilweks ſatruhkſtas un juht ſawā ſirdi leelas jo leelas bailes.

Galwas lausá eerodas fahpes, trofknis un weegla apreibschana. Luchpas faprahgst, lá plahns pawafaras ledus spogulis; nereti uf luhpam un mehles parahdas mafi eesilgani plankumini. Mahziti ahrsti apleezina, la no tabala fmehteschanas warot peemestees pee luhpam un pee mehles wiseem pasihstama flimiba „wehsis“, kirsch ehdas arween dsikal un dsikal zilweta meefas dakás un beidsot zilwetu eesehdina auksta, asinin apraipita nahwes ledus flehpi.

Mehle fmehtetajam ir neslaidra un fakaltuse, applahra ar dseltenu abdas krahfu. Mute tam ir pildita ar pastahwigu ruhtumu. Sobi tam paleel dselten=melni, kwei weens pehz otra drihs ween fahl isluhst.

Smehketaji no nikotina stipruma ir peespeesti weenmehrfplauditees. „Leelato dalu feekalu fmehtetajs norij, nela isfplauj. Schahs feekalas fajauzas ar tabala duhmeem un zaur to pahrewehrschas par ihstu gifts wirumu, no la iszelas flitta duhscha, wemfchana un leelas wehdera fahpes.“

Daudseem fmehtetajeem ari faflimst halfs-rihkle un kallis. Rihkle kutina un dedsina wehrmeles; tadehl ari daschi tabaku nosauz par „rihles kutinataju“. Rihkle parahdas farkani pleki un ustuhkumi. Gestahjas stiprs klepus un mireja wihfiga halfskehrkteschana.

Tabaks ari fazel leelu reebumu pret ehdeenu. Smehketajeem loti gruhiti nahkas fagremot baribas weelas. No eerihdam, fagistetam feekalam daudtreif parahdas flitta duhscha un breefmiga wemfchana. Stridsbedrite arween ir fajuhstamas fawadas, neisprotamas fahpes. La la fmehtetajeem loti gruhiti nahkas baribas weelas fagremot, tad no ta winsch nokalst, la jalsch, pehrkona trahpits ofols un pehz neilga laika tam eestahjas „asinu truhstums.“

Mahziti ahrsti faka, la tabala gifts warot ari zilweta mahgu famaitat, pee la daudtreif parahdotees stipra „asinu wemfchana.“

No tabala gifts faflimuschais zilwels nela negrib ehst un azim redsot nonihst un, ja fehriga ir laundabiga, tad winam grihot negrihot jamirft.

Uri fmehtetaja alnem daudf ir jazeesch no nahwigas tabala gifts (nikotina). Nereti no tabala fmehteschanas iszelas leela wehdera zaureeschana waj nozeetinaschana.

Wiswairal no giftigeem tabaka duhmeem ir jazeesch zilwela plauscham. Vihds ar fwaigo gaisu fmehketajs ee-elpo famas eelichas ari samaitatos tabaka duhmuš. Gestahjas fawads firdei pretigs, faufs flepus ar gruhthu atkleposchanu, apspeeschana un fahpes kruhtis, dufuliba un asinu splauschana.

Kruhtis, tanı weeta, kur firds pulst, ir fajuhthamas gandrihs nepazeeschamas fahpes. Tahs ir gaischas nofehgschanas fihmes, la zilwetam ir faslimuse firds. Girds fmehketajam pa leelakai dalai pulst nepareisi un ahtri. No ta izjetas zilwela meesas dakas loti lehna asins wilnoschana un nereti zaur to attihstas neisdsedinajama fehrga („uhdens taite“).

Gihbonis, kas pee fmehketajeem arween mehds eerastees, art war izjeltees no kaisligas tabaka fmehleschanas.

Kolas un lahjas manami trihs; un fchi trihseschana ir loti taitiga strahdaschanai.

Ir fajuhthamas breefmigas fahpes muguras krusa; tahs ir neapgahschamas flimibas peerahdschanas fihmes no muguras fma-dsenu fagisteschanas, kuras ir fajaukuschas ar nahwigo nikotinu.

Dauds mahziti ahrti apleezina, la no tabaka fmehleschanas warot izjeltees wiseem pasihstama, launa flimiba („delama taite“), kura ir tuwa radneeze peepefchai, ahtrai nahwei.

Smehketaji beeschi fchehlojas par meega truhkumu: meegs teem arween ir nemeerigs un daschreis ir faweenots ar fahpju pilneem fapneem un fchaufnigam gara parahdschanam.

Smehketaji pa leelakai dalai ir faihgušchi un dušmigi: meera neefošchi ar fawu dsihwes likteni un faweem lihdszilweeem.

Pastahstischu zeen. lasitajam atkal lahdu dsihwu, ar tabaka fmehleschanas peemehru faistitu notikumumu.

Diwi jauni zilweli loti daudf smehleja un dschra; weens no teem smehleja zauram deenam un naktim. Pehs neilga laika abi minetee janneki palifa wahjprahthigi (idioti) un tifa nodoti ah-prahthigo nama dsedinaschanai. Ah-prahthigo ahrtis pawehleja flim-neelu usraugam us jaunajem flimneeeem stingru wehribu greest, peefihmedams, la minetee janneki nedrihstot nepawisam wairs

tabaka smeħket; zitadi wiſai aħrſta dſeedinaſĉanas maħſlai pee wineem eſot loti gruħti kaħdu glaħbĉĉanas darbu paſtrahdat. Aħrſta noſazijumi tiſa no direktora uſ mata iſpilditi un — abi aħrpraħtigee jaunekli ar Deewa palihgu bija uſ wiſu muħſĉu weſeli: Deewa palihdſiba bija ſtipraĉa, nekā wihna garſ un nikotins.

Tabaka ſaitigums pee zilweſa meeĉaſ naw katreij tiſ ſmalſi eewehroĉams. Utrodaſ laudis, kuri weſeleem gadeem ſmeħkeſĉanu turpina un tomeħr pee ſewis nenomana nekahdu ſlimibas ſiharju.

Bet — „labſ naħt ar gaidiſĉanu, ſilts ar ſildišĉanu“: wini no nikotina wampira-rokam nekad neiſbeħgſ. Peenaħts laits, kaħ ari wini ſajutiſ tabaka lapāſ paſleħpto nahweſ garu, kaſ toſ nelaitā noguldiſ kluſajā ſmilſĉu dahrſā, un dweħſeli kauno garu zेतumā.

Kaħds ſlimoſa ar kaħla ſehrgu, paſtaħwigu klepu un ſliktu ehſtgribu. Bet wiſĉ turpinaja ſmeħkeſĉanu beſ miteſĉanas. Kaħ wiſĉ aſtaħjaſ ſmeħket, wiſaſ ſlimibas noſuda, kā migla ſaulei uſleĉot, un ſlimaiſ palika weſelſ, kā „rutkiſ“ un ſaħla ſaĉot kā palma kols.

Staħſta ari par kaħdu paſlawneeeku, kaſ katuru deenu iſſmeħkeĉa liħdi 50 papiroſeem. Wiſĉ palika toti neſpeħziĉ un wahſĉ pee meeſaſ un dweħſeleſ. Winam eeſtaħjaſ leelaſ, galwaſ ſaħpeſ un ſĉĉeħpa wiħſigi duħreeni ģrbi un kruħtiſ. Kaħ wiſĉ miteĉaſ ſmeħket, — galwaſ ſaħpeſ norima un wairſ nekad negreeſaſ atpaĉaĉ.

Tabaka un ſehrkroĉinu ſabrikāſ ſtrahdajoſĉu kaunĉu ſlimibas.

Smeħketajeem wajaĉa ſinat, ka wini pabodameeſ ſawam kaunam eeradumam, nopoſta netil ween ſawu paſĉu weſelibu, bet peeſpeeſĉ ari no tabaka ſamaitajoſĉaſ waraſ ziteem zilwekeem zeeſt un moĉiteeſ.

Smeħketajaſ patſ tabaka neſeħj, patſ ta neiſſtrahda. Wiſu to wika weetā iſbara ziti, kuruſ wajaħdſiba ſpeeſĉ tabaka ſeħt uſ lau-keem un iſſtrahdat ſabrikāſ.

Paſtaħwigi nodarboĉoſeeſ ar tabaka iſſtrahdaſĉanu, ſtrahdneekli driħj ween pabodaſ kaħrdinaſĉanaſ un driħj eeſaħt ari paſĉi tabaku

fmehket; bet ja wini ta ari nedaritu un nepadotoš tabaka wiltigai fahrdinašchanai, tad tomehr wini neišbehgtu no tašs nelaimēs un kaitēs, kaš teem beš ņehlastības leef ee-elpot neweselības fehrgaš ij tabaka gištigeem putekļeem

Wišā tabaka fabriku strahdneeki, kaut gan wini nefmehketu, zeefch no tabaka wehl wairak, nekā wiškaišligatee fmehketaji.

Strahdadami no agra rihta lihds wehlam wakaram fabrika telpās, pilditas tabaka gištigeem putekļeem, ņehē nelaimigee zilweki ņašlimst ar wišadām fehrgam, kaš tik ween no tabaka gištš (nikotina) war iņzeltees. Tadehē ari dašchi no tabaka fabriku strahdneekēem flimo ar azim, krukšču ņahpem un ašāu truhumu.

Preekšč feeweetēem un nepilngadigeem — behrneem nodarbošchanas tabaka fabrikās ir wehl kaitigaka: pee ņaha darba feeweetes un behrni noposta ņawu wahjo wešelibu un nobeidš nelaitā ņawu dšihwoščanu.

Tabaka putekli ņapluhst mutē, degunā un aziš un, uš gaiša ņpahrneem lolotās, nolaiščas ņawā gukamkambari — zilweka plauščās.

Grubņejas feeweetes tabaka fabrikās strahdadamas nereti noposta ņawu „meečas augti“ un dšemde nedšihwus, ņlimigus un nefpehzigus behrnus.

Neweens neišleeto tik daudš fehrkoziņu, ziš fmehketaji to išleeto. Bet strahdaščana fehrkoziņu fabrikās ir tikpat kaitiga kā tabaka fabrikās. Preekšč fehrkoziņu pagatawoščanas teel leetotš ņofforaš (stipra gištš), un pastahwiga nodarboščana ar to ir koti bištama un atnes tahdu pašču ņaunumu zilweka wešelibai, tahdu nikotiņš.

Sehrkoziņu fabrikās strahdneeki pa leelakai dašai flimo ar mahgas un plaušču fehrgam. Wineem nereti ari peemetas neišdseebejama ņlimiba („dšeltenā kaite“) kura iņzetās ij no ņoffora ņagifetām atnem.

Jr ari eewehrotš, kā pastahwiga nodarboščanas ar ņoffora nomehrdejot zilwekam kauluš un it ihpašči ņochku kauluš. Meečas ušturas wajadšibas dšen kaudis ņagifetās tabaka un fehrkoziņu fabriku telpās nopelnit ņew un ņawai ņamilijai ikdeeniščkiģu baribu, drehbes un zitas wajadšibas. Bet ņchahm wajadšibam wajaga buht

ƒoti leelâm, ƒarstâm un neprahtigâm, ja ƒaudis eet pee tahbeem barbeem, pee ƒureem wini pafande ƒawu selta ƒalla rotu — dahrgo mihto wefelibu; un titai tabehƒ ween, lai ƒluſinatu zitu zilweku ƒaunas eelahröſchanas un ſeedotu ƒawas wefelibas roſchu ſeedus breeſmigajam tabala ſmehtſchanas welnam.

Wihtee, noſcheſlojamee tabala un ſehrkozinu fabriku ſtrahdneeki, atſtahtat ƒagiftetas fabrika telpas un nahtat neaiſmirſtelem un roſem ƒaiſtös wefelibas laimes pagalmjös! —

Tabaƒs ir tautu labƒlahjibas noſtitajs un dwehſeles ƒamaitatajs.

Lai buhtu eeſpehjamſ ƒpreest, zil leelu mantibas ƒaudejumu ƒaudis zeeſch no tabala audſinaſchanas, ir wajadſigs atgahdinatees, ƒa pa wiſu apalo ſemes lodi ir aiſnemta no tabala weens milſons trihs ƒimts tuhtſtoſch (1,300,000) deſetinu ſemes. ƒa til dandſ ſemes buhtu aiſnemta labibas audſinaſchanai, tad plaujamâ laiƒa iſtruhttu preeſch 2—3 gubernam baribas. Beſ tam wehl ir no leela ƒwara ſinat, ƒa tabala audſeſchanai ir jaſeedo wiſlabatas un trelnaƒas ſemes daƒas un ƒa tabaƒs ſemi ſtipri nowahjina. Tadehƒ lai neweens nedoma, ƒa ta ſeme, ƒas ar tabaku bijuſe apſehta, ƒpehƒ tilpat bagatigu labibas raſchu iſdot, ƒa ta ƒas ar tabaku naw bijuſe apſehta.

Un apwainot ƒchinî leetâ mehs nedriſtam neweena, iſnemot ƒawas wahjibas, zaur ƒurâm mehs eſam nollihduſchi no laimes roſem aplaiſita, tilumiga dſihwes zela. Muhsu ƒaiſlibas muhs ir eeſlehgufſchas til ſtiprös waldbibas groſchös, ƒa mehs neſpehjam eeraudſit ne til ween zitus zilwekus truhtlumâ un nelaimê, bet nereti ari ƒawus paſcha behrnus bada nomiruſchus un nowahrguſchus, apſamptus no wiſna gara un niſotina wampira roſam. Al zilweki, moſtatees reiſ no tahda atlibas ſtahwolla!

Beeſchi ƒaſtapam nabagus ƒaudis, ƒuri muhschigi ſchehlojas par ƒawu ruhƒto dſihwes likteni: winu behrnini ſtaiga nodriſlatâm drehbem un baſâm ƒahſam, eekrituſchâm azim un baſlâm ſejam; bet winu wezaki to nodſer un iſſmehtle, ar to buhtu bijis eeſpehjamſ ƒawus behrninus peeſlahjigi apgehrbt un paehdinat.

Bet tas wehl naw wißs. Tabakß ir kaitigs un nederigß neween zaur to, ta wina dehl wajaga ißschkehrdet dauds naudas un puhliuu, bet ari zaur to, ta winaßch noposta un nodedfina daudsreis wewelus zeemus, ißklichdinadams pa wifu pafauli tuhltioßchäm fami-lijam un atstahdams tahß bef pajumta un apfardfibas.

No ta laita, tad tabaka fmehtefchana Kreewija fahla ißplaitees, pawairojas ari uguns-grehku flaitlis. Leelala dala uguns-grehku ijzelaß no neprahligas apeefchanaß ar uguni; bet ar fehrklozineem neweens til neprahligi neapeetas, ta fmehtetaji.

Zr no leela fwara atgahdinatees, zil beefchi wini fawus papirofufß aißfmehte un fweeßch grufdoßchöß fehrklozinus un tuhpoßchafß papirofufß atleekafß tur til ween eedomajafß.

Un luhl, tabaku fmehtle ne til ween fahligi zilwehl, bet ari pee-dfehrufchi, — un waj peedfehris zilweßß gan wairaß prot ißschkirt, tafß ir uguns un tafß — uhdenß? Ziffmehtefa „zigariti“, — un luhl, no-fmehtefa wifu fawu mahju un mantafß fahwolli . . .

Za no mafafß kapeika fwezites leela, flaitfa Maßkawa wareja nodegt weena deena, tad no milfigeem grafcha papirofeem muhfu mafee zeemi war nodegt katraß ftunda.

Bet bef tam wehl behrni. Wini griß darit to pafchu, to peeaugufchee dara; bet peeaugufchee negriß ta behrni dßihwo pehz wina preefchihmes, — un labu preefchihmju wini teem tomehr nekad nepafneedß.

Zr jau pateefiba, ta wini behrnus ftigri uftrauga un aißleedß teem reebigo tabaku kwehpinat; bet behrni luhlojas newiß uf wezaku wahrdeem, bet darbeem un to eerauga, to ari dara. Un luhl, behrni leen fem fchuhneem un pee feena laudsem un fpehlejas tur ar uguni un papirofeem; — tadehl ari pee mums nodega, nodeg un nodegß daßch zeemß lihdfß pat pamatam un — wefelas familjaß aifeet plafchajaß pafaulle ar ruhltäm noßchloßchanaß afaram un karteem launa fweedreem fawu ildeenifchligu dßihwes pahrtiku nopelnit.

Tahda wißfe tad nu mums ir flaidri faprotams, ta tabakß ißpofa ne til ween toß tafß to fmehtle, bet ari zitufß laudiß, un tadehl wifu zilweku fwehtß peenahkums ir, zihnitees pret tabaku; — bet newiß ar inßtrukzijas (pawehles) eerotfcheem, — newiß ar duß-

mibas waj apsmeeftu leelgabaleem, bet ar mißligu un nekaitigu pamahzißchannu, tapehß ka mißleßtiba ir ßtipraka nekä bailes.

Zihnißchannäs pret tabaku.

Zr bißußeßi laudiß, kuri atßina, ka tabaka leetoßchana ir wißadur launumu pilna un nederiga un no wißas ßirdß wehleßußeheß to ißnißzinat, tapehß ka tabakß ßamaitä ißkatra zilweßa weßelo prahnu, tißibu un atßißßchannu.

Eä ka laudiß doma, kaut kahdu launuma eeräßchu ar lißkume waru ißdeldet, tad wiini tani ßinä ßtipri maßbaß; jo zilweßß bißßtaß wairal ßirdß apßinaß lißkumus, nekä waldbißbaß preeßßchraßßtuß. Gandrißß wißur, kur til ween tabaka leetoßchannu ßahla aißleegt, tißa tabaka ßmeßßetaji bahrgi ßoditi — un ßchi ßodißchana bißa wahredu pilnä ßinä loti aplama un nepraßhtiga.

Englißä wezöß laißöß tabaka ßchnaußeßeem atgreesa degunnu, bet ßmeßßetajeem luhpaß. Eas patß ari tißa daritß pee mumß Kreewißä preeßßch keißara Aleßeßa Michailowitßcha ar teen, kuri leetoßa gißtigö antißrißtuß ßahdu „tabaku.“

Wairal weetaß Arabißä tabaka ßmeßßeßchana, ßchnaußßchana un gremößchana ßahw tuwä ßalawä ar noßeegumeem pret walßti un teel ßkaißtißtaß pee laißigeem un mußßßchigeem grehßeem. Ißkaträ iß türeeneß aprinßeem teel ißwehletäß kahbaß deewbißigäß perßonaß par ußraungeem, kuru amata peenäßkumß ir, apßlatiteeß ká neweeñß nenodarbotoß ar tabaka außßinaßchannu waj ta leetoßchannu. Schee ußraungi apßtaiga pilßehtäß, mußßchäß un zeemus un, ja kahdu netißßßchi atrod pee ßcha ßtipri aißleegta walßtß noßeeguma, tad to beß ßeßehlaßßtißbaß uß tahm paßßchäm peßßdam pehß lißkumeem noßöda.

Ja ußraugam laimeßaß aträßßt kahdä mahßä tabaku waj ßaofßß pee ßlepena ßmeßßetaji ta ßmaßu, tad wiñßch no wißa ßpehka ßahß pußßßt leelä mißßina raga un — wißi zeema eedßßißwotaji ßapulßeßaß pee ßmeßßetaji mahßaß, ká droßßßßirdigi, apßruuoti uguñßßdßeßßeßi un paßßmahza noßeedßneeku ar paßtagam, nußßiam un rungam.

Bet nekur tabaka ßmeßßetaji netiða til breeßmißi moßiti, ká Turzißä. Geßaßßkumä tabaka ßmeßßetajam ißurba degunä leelu jo leelu zaurumu

un tani zaurumâ eelabinaja tabaka mafu waj pihpi un tahdâ
 isskâtâ wadaja to us ehfela muguras pa wisâm pilsehtas eelam
 — par dshwu beedinaschanas preelshshimi ziteem pilfoneem. Kad ar
 fcho kauna fodu wehl nespehja nefa panahkt pee tabaka mihletajeem,
 tad waldiba isdomaja zitadus lihdsellus. Bes tahdas lihdsjeetibas
 fahla nozirjt smehtetajeem galwas un usduhra tos dshwus us aseem
 meeteem. Bet tas wijs bija weltigi un neatnesa nelahdus pahrmah-
 zishanas auglus. Lai gan asinin apraipitas likumu rihstes nogul-
 dinaja daschu seedoschu jaunekli waj nowihtuschu firmgalwi dsestrâ
 miroku lambari, tomehy launums isplatijâs arween wairaf un wairaf.
 Tagadefjôs laifjôs neweenâ walsti tabaks neteel turets til augstâ zeenâ
 un godâ, kâ Turzija, kur pagahjuschjôs gadu fintendj smehtetajus
 til breefmigi mozija un nonahwesa. Luk, pagahni turki smehele ar
 leelato kaislibu un muhju kristigee dara to paschu.

Tagad wisas asinainas rihstes pret tabaka smehtetajeem us
 muhshibu nogremdetas klusâ aismirstibas juhrâ, tikai wehl lahdi
 reki atminas sarini no tahn ir atlikuschees ahstu studijas lambarjôs
 un eewehrojamahtas mahzibu eestahdês. Tagad zilweleem ir atkauts
 tabaku leetot pehz firdsapstinas likumeem un paschu wehleschanas, un
 katre, lam fawa selta kalla rota — weseliba naw mihla un dahgega
 war smeheket, schaukt un gremot, zit til ween tam patihfas.
 Un tadehl, kâ tabaka smehtetaju skaitis azim redsot peenemas wai-
 rumâ, waldiba usleek tabakam arween augstaku atzisi un tâ dabu no
 ta loti daudj pelnas.

Publika eewehroja, kâ ar bendes rihseem un breefmu darbeem
 ir gruhiti zilweku peespeest darit to, ko winjch negrib, un tadehl wina
 kehras pee ziteem eerotscheem — usfahkt zihniinu ar tabaku. Wini
 fahla buhwet pret tabaku leelus stiprus zeetofschaus — „beedribas
 namus“ un lika katram zeetofsnim tshetrus selta pamata atmeaus:
 „mihlestibu“, „weenprahhibu“, „pastahwibu“ un „fahhibu“. Minetas
 beedribas ir atrodamas daudjâs walstis un top fauktas par „tabaka
 atturibas beedribam.“

Frantschu „tabaka atturibas beedriba“ skaita gandriht lihds 1,200
 lozelleem. Sche teel drukatas grahmatinas un traktati, kur atrodami
 isskaidrosjumi un pamahzishanas par tabaka kaitigumu zilwela
 garigai un meesigai weselibai. Schahs grahmatinas pahrdod par wis-
 lehtato zenu, waj ari teel dahwinatas publikat gluschji par welti.
 Schahs lapinas lido, kâ seltpahrnaini paradises glahbschjanas engeli
 pa wisâm behrnu skolam un audsinaschanas eestahdem, lai ari teem

zifneftu tahdu bikeri faldas pamahzifchanas no weselebas rofchu rafas, ar to atspirdfinat fawas mafas, newainigas uu fchaubigas firfniinas.

Ari Anglija netruhfst tahdas beedribas; un buhtu loti teizami, ja ari pee mums Kreewija tahm lihdsigas nodibinatu. Lai Deews to palihds. Kas grib palikt par fchahs beedribas dshwuw lihdslozelli, tam wajaga eefneegt preekfchneeziwai ar fawu goda wahrdu pufchlouu un no wal dibas apftiprinatu leezibas rakftu, turā atrodas ifskaidrojums, tā winsch tabaka leetofchanu uf wifseem laiteem esot atftahjis. Schi beedriba flaita fewi wairaf nelā 30,000 zilweku. Sche ari teel dru-
tatas tuhlfstofchām grahmatinas, turas no ifwehleteem delegateem publikai top preekfchā lafitas, un daschreis uf fchahm preekfchlaftijumu fapulzem eerodas tuhlfstofcheem klauftitaju.

Tahdas beedribas ir loti teizamas un derigas. Zerefim, tā ari pee mums Latwija tahdu fahls nodibinat. Daudis eefahf fmehfet aif weeglpahrtibas, nemaf nefinadami tahdi launumi un fehrgas no tabaka ifzelas; un tas ir no leela fwara teem ifskaidrot, tā tabaka fmehfefchana naw nelahds newainigs laimes un weselebas darbš, bet postu nefofcha laifliba, — lihdsiga brandwihna dferfchanai, un ta wifs tas labakais ir, fewi nemaf pee tabaka nepeeradinat. Mineto beedribu preekfchlaftijumu fapulzēs daschreis wiszeetakas fmehfetaju un dfehrajū firdis top fawaldfinatas fahribas engela tihlā.

Lasitaj, waj mana un tawa firds ari tani tihlā atrodos? — Zeru, ta ne, bet lai leelais, mihligais Deews mums palihds — tani drihs faldi fapnot, kamehr laimes faules preeku stari muhs faldi fkuhystidami modina.

Ro nu darit?

Katram, kam dwehfeles glahbfchana ir dahrga un mihka un kas juht lihdszeetibu ar faweem tuwakeem, wajaga mitetees fmehfet.

Daudseem tabaka atftahfchana ifrahbas par ne-eespehamu leetu. „Es esmu gataws trihs deenas no weetas ne-ehst un nebfert, bet bes tabaka newaru dshwot,“ faka laifligais fmehfetajs. Bet tas naw patefiba. Newaru! Kadehf tab ziti war? Gefahlumā bes tabaka buhs loti garlaizigi; bet tas ahtri ween pahrees.

Utrodas laudis, lusi no wifas firds wehletos tabala smehele-
 fchanu atstah, bet newar. Rahdus mehneschus nozeetufchees, tee
 atkal no jauna kexas pee tabala un usstahda gasus jo gasus aif-
 bilbinaschanas peemehrus: weens fala: „mani moza toti leelas sobu
 fahpes;“ otrs: „es juhtu, ta mans wehbers wairs naw ihsta kahr-
 tibâ,“ un kahds treschais: „es esnu fastimis pee dwehseles un mee-
 fas.“ Mehginaja gan, bet nelas neisnahja. Neweeus issalkufchais
 ta nekexas pee maises, la smeheletajs pee fawas pihpes. Zit leela
 alliba!

Reif apnehmees nefmehet, newajaga wairs tabaku nelahda
 gabijumâ rokâ nemt. Ustah wajaga us reifi. Wajaga usnemlees
 puhlinus un turetees pee weza pasihstama fakama wahrda — „wihrs
 un wahrds“: negribu un newaru wairs smehet; jo zilwela firds-
 apfina un Deewa likumi aisleeds famu meesu samaitat ar tahdu
 „antikristus stahdu“.

Publikai, kas nefmeht, peenahkas palihdsset smeheletajeem: we-
 zakee jaunajeem, seewas faweem wihreem; bet ne ar bahrdribu, pee-
 speefchanu un pahremetumeem; turpreti ar mihligeem isskaidrojumeem
 un saldâm pamahzifchanam, kas smeltas is fwehteem Deewa wahrdeem.

Seeweetes! juhs efai tihrakas un labakas par mums —
 wihreescheem; juhs neapreibinajat famu gaischo prahtu un smadsenes,
 la meh3, un juhs daud3 to warat darit preetsch muhsu weselibas
 labklahjibas un laimes.

Mahtes, apfargajat famus behrnus pret tabaka wiltigo
 kahrbinaschanu, seewas — wihrus, mahfas braktus, bruhtes famus
 bruhrganus. Behrnu audsinaschanas lambaru selta atflehgu bunt3
 mirds juhsu rokâs. Eset nomodâ par teem deenâ un nak3; nekau-
 jat breefmigajam nikotinam paschâ seebu pilnâ dshwes rihâ tos no-
 gulbinai leelâ, klusâ kapu kalnâ. Us behrneem ir bibinatas muhsu
 faldakâs zeribas un sposchakâ nahlamiba.

„Jo kuplakas audsinaschanas rihstes, jo mihkali behrni,“ —
 fpreesch wezas, nemahzitas seewinas; bet winas ta runadamas wehl
 naw mahzijuhsas pasiht kahdu augstaku waru — „mihlestibu.“
 Ar bahrdribu ween tu neta nepanahfi. Weens mihlig3 wahrds
 fwe3 wairat nekâ tuhstosch pahmahzifchanas rihstes. No baillem
 behrni pahreet pee meleem, un tee ir wehl leelaki kaunuma eemefti.
 Wini smeheledami flehpjas sem risam un seenu schluhneem un netih3fi
 tos nobedfina.

Bezatu fwehts peenahkuns ir, behneem isskaidrot, ka naw labi brandwihnu dsert un tabaku fmehtet; bet wineem to wajaga darit prahtigi un nihligi; gan masajee to fapratiss un eewehros.

Bet galwenakâ leeta ir, behneem reibinajoschas leetas un weelas azu preekschâ neturet; wajaga brandwihnu un tabaku pee malas fweest, lai masajee behrni zaur teem nekristu kahrinafchanâ; jo behrni un wisk laudis neluhkojas wis us famu libhszilweku wahrdeem, bet darbeem un preekschihmem, tapehz rahdeet labu preekschihmi un nefakat, „klaufatees us maneem wahrdeem, bet nekafatees us maneem darbeem.“

Jr laudis, kuzi nefmehtê un lepodamees domâ, ka mini zaur to leeli, flaweni engetu rabinieeki un fmehtetajus us daschadu wihfi apfnej, nizina un lama.

Tas naw labi. Prahtigati ir, fmehtetaju noschehot un pehz eefpehjas to pamahziti. Melaimigee dschraji un fmehtetaji paschi it labi sin un faprot, ka mini ir padewufchees leelam, nenomehfschamam kaunumam un labpraht wehletos no ta atswabinatees, bet newar fapraht, kahdâ zetâ tas drihsal un weeglal buhtu eefpehjamâ isbarit; turklat wineem wehl truhfl spehka scho wezo, kaunam kaislibam apbrunoto eevadumu pahrspeht, tapehz mahzi teem pasiht Deewu tab tee uswares fawas kaislibas.

Wums wajaga steigtees teem palihgâ, to ar mihteem wahrdeem un weseligam pamahzifchanam eedroschinat un eestiprinat. Bet wehl teizamaki ir, ka mehâ wineem rahdam labas preekschihmes; jo wahrdi ir tikai darbu isdseestofchais atspihdums un ahtri fuhdoschas fapru ehwas.

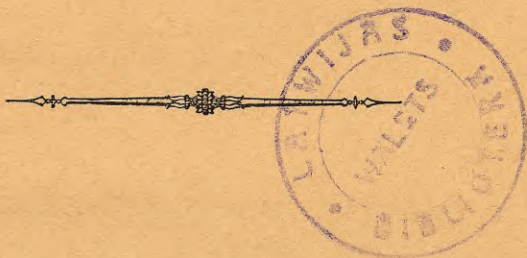
Un pehz scheem spihdoscheem laimes likumeem wajaga wifu papreeksch mums pascheem dschwot. Tu nefmehtê, bet dsch; mitejees dsert un — winsch us tewi luhkodamees apstahfees fmehtet. Tu nedsch wihna, bet tehju un tomehr padodees kaisligai fmehteschanaî. Afsatees no tahs. Beerahdi, ka zilweka brijwa eegribeschana ir stipraka par kaunam eekahroschanam un ka zilwekam to wifu ir eefpehjamâ panahkt, to winsch no firds wehlas un grip. Deewis tew palihdes un tu buhfl swabads no wiseem scheem mattajoscheem schidrumeeem.

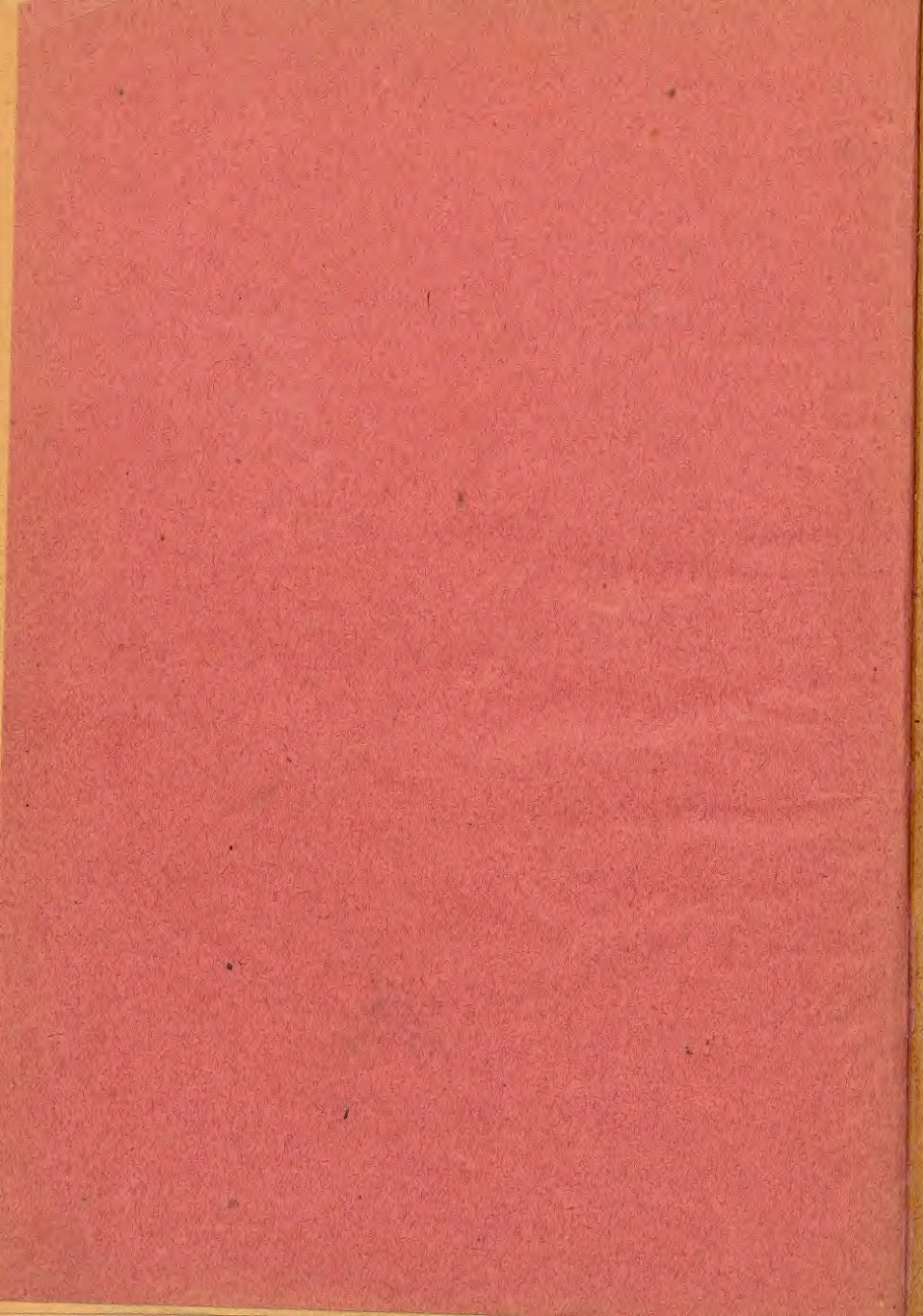
Jstotâ fawas kruitis ar fahribas dahргеem preekschihmju briljanteem un — nefahribas behrni daris to paschu. Wajaga us-

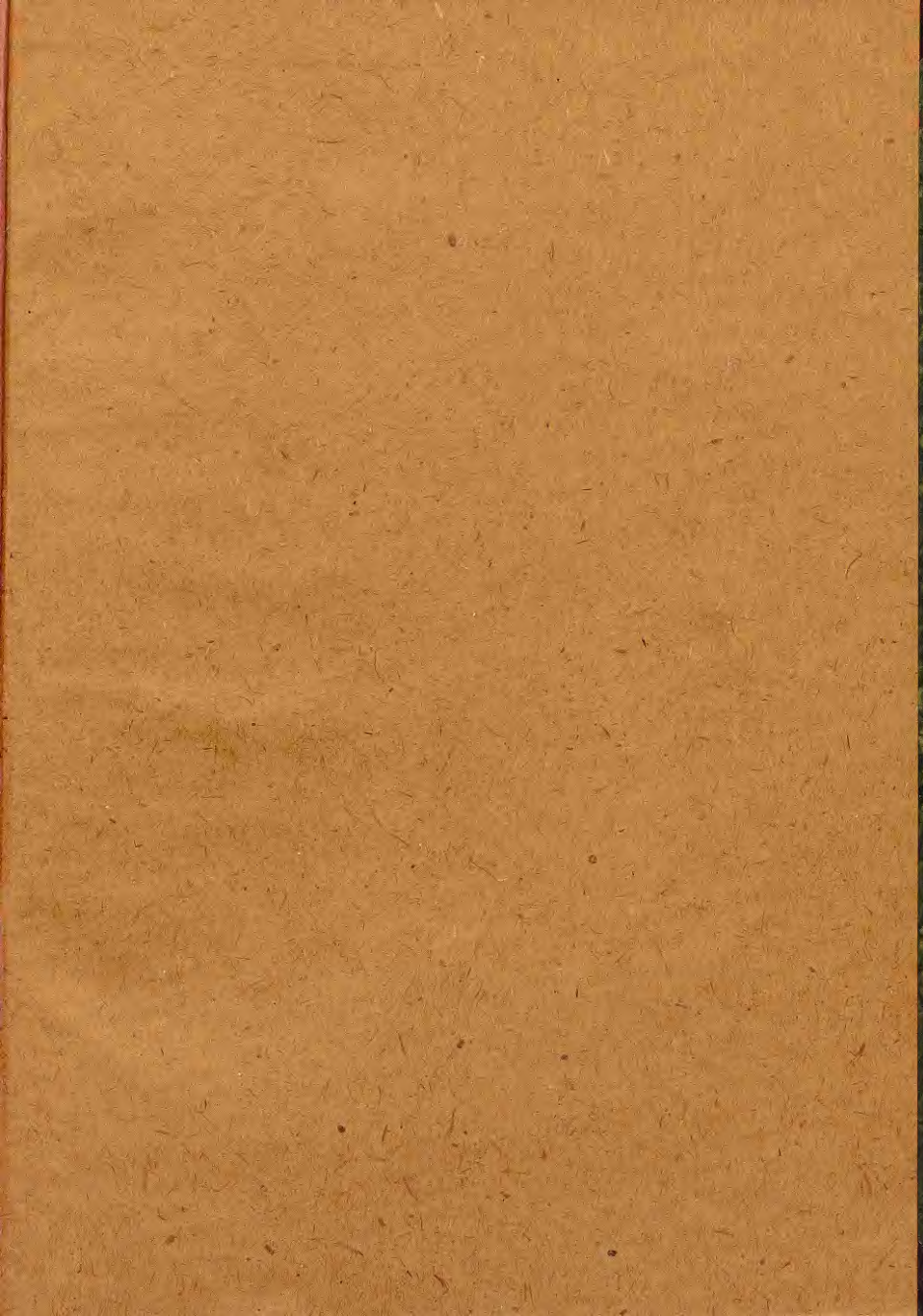
nemtees puhles — zihnitees ar fawàm wahjibam, wiĥna garu un tabaku, — un warbuht, ka tawš newainibas ašaram fwaiditais zih-
niāšĥ teeł kronets ar selta panahkumeem un šaku, muhšĥam neno-
wiĥstofĥu lošberu wainagu. Efi duhšĥigs kà lauwa. Zihnees preeĥšĥ
pateefibas un nebihstees pat šaudet šawu dšihwibu.

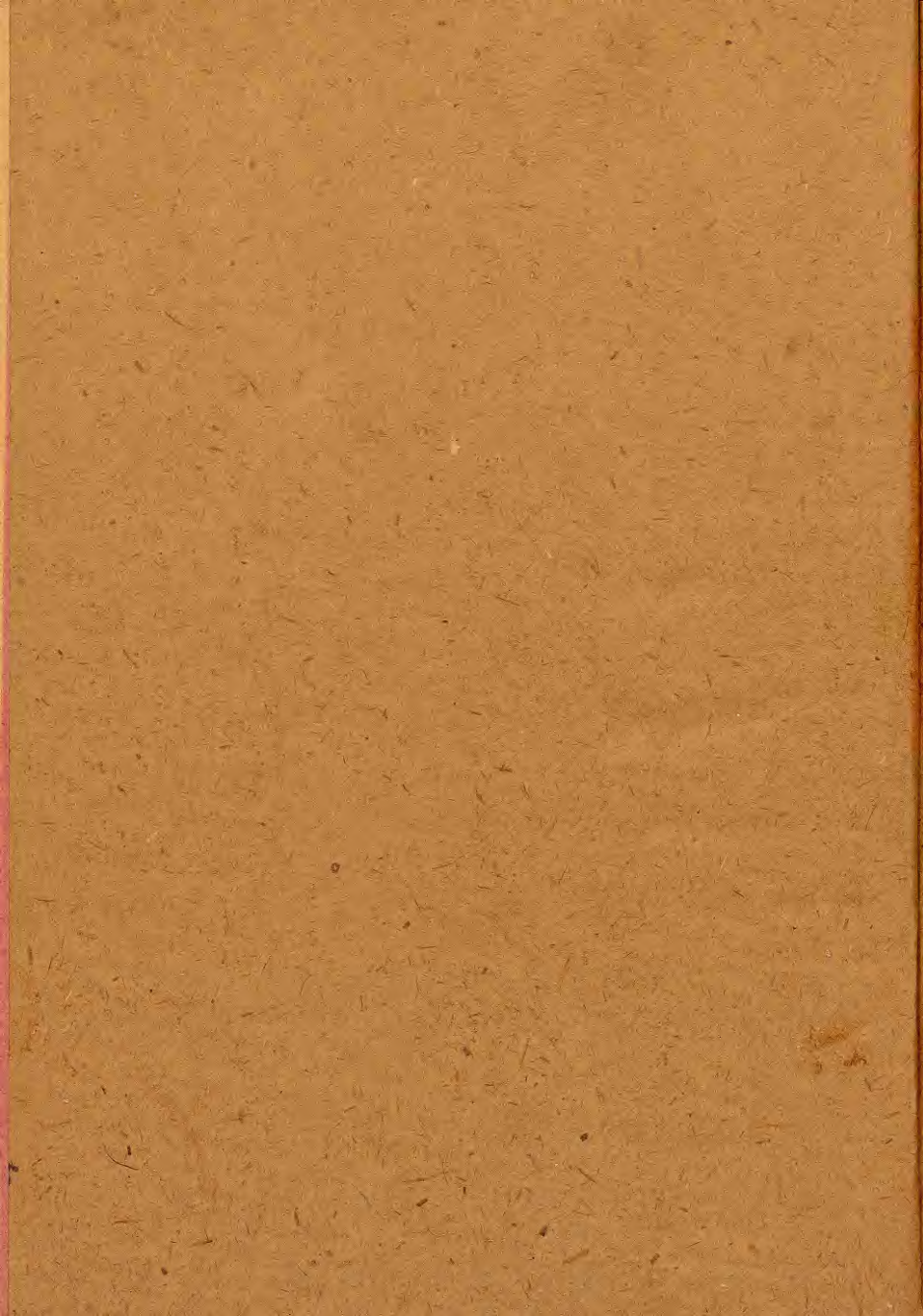
Bet — ja to daridams tu ari nešpeĥšĥ šaudis išĥlahbt no
laizigas un muhšĥigas šamaitašĥanas, tomehr tu buĥšĥ šawas šrds-
apšinas šlawu pa-augštinajis lihđš laimes šaules apšeltiteem preeĥu
padebešĥeem.

Un lai leelais, mišligais Deews tew palihđš šĥo šwarigo
dwehšeles ĥlahbšĥanas darbu laimigi eefahkt un tuhšstofĥreis laimigaki
pabeigt. To no wišas šrds wehlaš šĥihš ĥraĥmatinas apĥahdatajš.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309056257